

Toto plemeno zaznamenalo rozmach po úpadku jelenej zveri v Nemecku na konci 19. storočia.

Nemecký prepeličiar

DOHLÁDÁVAČ, SLIEDIČ, STOPÁR

Pre nedostatok jelenej zveri sa pozornosť poľovníkov upriamila na malú zver. Tak vznikla potreba mať hlučne loviace sliediče hľadajúce pod puškou. Už od začiatku mali tieto psy široké použitie. Osvedčili sa pri poľovačkách na sluky, kačice a inú pernatú zver, ale aj na srstnatú zver. Jediný výcvik, ktorý sa s nimi v tom čase robil, bolo odovzdávanie koristi a vytrvalosť na zajačej stope. Všetky ostatné vlastnosti mali vrodené. Plemeno sa dočkalo medzinárodného uznania v roku 1908.

Nie je „v móde“

Do dnešných dní sa toho na nemeckom prepeličiarovi veľa nezmenilo. „Možno to vyznie čudne, ale jeho obrovskou devízou je na prvý pohľad nie príliš zaujímavý exteriér. Práve preto prepeličiara nepostihol

taký osud ako niektoré iné lovecké psy – nestal sa spoločenským plemenom, ktoré podlieha určitým módnym trendom. Vidíme ho výhradne v rukách poľovníkov,“ hovorí Milan Folt'an, poradca chovu.

Prirodzene poslušný

Nemecké prepeličiare si zachovali svoje lovecké vlohy a zároveň

sú prirodzene poslušné, preto ich výcvik nie je taký náročný. „Sú to mimoriadne učenlivé psy s dobrou pamäťou a ovládateľnosťou. Prejavujú sa hlasitosťou na stope živej zveri a dobrým nosom. Hodia sa do lesných aj poľných revírov. Či ide o poslušnosť, alebo samotný tréning v teréne, nepočul som, že by si s prepeličiarom niekto nevedel rady. Práve naopak,“ podčiarkuje

**Zver dokáže
aportovať
vytrvalo
a neúnavne.**

© archív M. F.

Oskar má na konte úspechy z mnohých podujatí.

hej srsti nemá problém pracovať v náročných porastoch od krov po tŕstie, kde sa zver často ukrýva. Je to prirodzený vodár. „Vodu miluje, ešte som nevidel prepeličiara, ktorý by sa jej vyhýbal. Zažil som viaceré skutočne studené poľovačky a počas nich sa tieto psy váľali v diviačích bahniskách, kúpali v zavražovacích kanáloch alebo v ľadových mlákach. Ďalšou cennou vlastnosťou tohto plemena je chuť aportovať. Chodím poľovať

kynológ. Nesmieme však zabúdať na jednu vec: nemecký prepeličiar patrí medzi plemená, ktoré dospievajú neskôr, preto sa s prácou v teréne netreba zbytočne náhliť. „Moje psy do veku jedného roka nerobia v podstate nič. Dopriavam im bezstarostné detstvo a pubertu. Chodia so mnou pravidelne do revíru, kde si všímam ich správanie a vlohové vlastnosti. Podľa toho neskôr môžem usúdiť, akým smerom sa bude uberať ich výcvik. Jediné, čo vyžadujem, je privolanie, odloženie a chôdza pri nohe. Ale toto sú veci, ktoré sa naučia rýchlo. Každému hovorím, že to, čo zvládne teriér za mesiac, s jazvečíkom nacvičíte za týždeň a s nemeckým prepeličiarom za štyri dni,“ smeje sa poľovník.

Vášnivý vodár

FCI zaradila tieto psy do 8. skupiny medzi retrívery, sliediče a vodné psy, no v praxi majú pomerne široké použitie. Nezriedka ich možno vidieť v pohone na spoločných poľovačkách na diviaky. Pri troške času, trpezlivosti a dôslednosti môžete mať z prepeličiara aj spoľahlivého farbiara. „Je jasné, že s klasickým farbiarom sa porovnávať nedá, no ak sa mu venujete, postrieľanú zver dokáže dohľadať a hlásiť. Pri diviačej zveri sa správa presne tak, ako sa od neho očakáva: je dostatočne ostrý a hlasitý,“ objasňuje M. Foltán.

To, čo nemeckého prepeličiara naozaj baví, sú poľovačky na pernatú zver. Vďaka hustej a dl-

Nemecký prepeličiar dospieva neskôr, preto sa s prácou v teréne netreba zbytočne náhliť.

Nemecký prepeličiar

Originálny názov: Deutscher Wachtelhund

Pôvod: Nemecko

Použitie: sliedič, všestranný poľovný pes

Klasifikácia FCI: 8. skupina retrívery, sliediče, vodné psy; 2. sekcia – sliediče, so skúškou

Celkový vzhľad: nemecký prepeličiar je stredne veľký, dlhosrstý, svalnatý sliedič s ušľachtilou hlavou a so silnou kostrou. Jeho dĺžka je väčšia ako výška, v žiadnom prípade nesmie byť vysokonohý.

Telesné proporcie: pomer dĺžky trupu k výške v kohútiku 1,2:1.

Pomer hĺbky hrudníka k výške v kohútiku 0,5:1. Pomer dĺžky papule k dĺžke temena 1:1.

Charakteristické vlastnosti: živý a vášnivý poľovník, priateľský a sebavedomý, veľmi učenlivý a prispôsobivý, nemá byť bojzlivý ani agresívny. Nemecký prepeličiar je spoľahlivý dohľadávač, vášnivý sliedič, stopár s výborným čuchom, hlasný na stope, nadšený apertér a vodár, ostrý na škodnú. Pri zodpovedajúcej príprave a správnom vedení je samostatný, má prehľad o veľkej ploche, mnohostranný úžitkový lovecký pes do prevažne zalesnených a vodných revírov. Vloha na vystavovanie nebola v chove od začiatku sledovaná.

Temeno: ploché, primerane široké, bez výrazného výbežku medzitemennej kosti.

Čelový sklon: iba mierne naznačený.

Ňucháč: je veľký a tmavý, má široko otvorené nozdry, pigmentové škvryny sú chybou, rímsky nos je ozdobou psa.

Papuľa: silná, rovnomerne široký chrbát nosa, smerom nadol mierne zaoblená, nesmie byť špicatá, nemá byť kratšia ako temeno.

Pysky: rovné, suché, napnuté, pigmentácia zodpovedá osrsteniu.

Chrup: úplný chrup so 42 zubami podľa zubnej normy. Rezáky hornej čeluste ako nožnice presahujú cez spodné, kliešťový zhryz sa toleruje, zuby sú dobre vyvinuté, chrup je silný.

Líca: suché, koža napnutá, jarmové oblúky nemajú vystupovať.

Oči: stredne hnedé, pokiaľ možno tmavé, stredne veľké,

posadené mierne šikmo, nemajú byť vystupujúce alebo zapadnuté, priliehavé viečka, žmurka nie je viditeľná. Okraje viečok sú osrstené.

Uši: vysoko a široko nasadené, ploché, ležia tesne za očami bez toho, aby sa stáčali, nie sú tučné, mäsité alebo handrovité. Rovnomerné, cez okraje uší presahujúce osrstenie. Uši natiahnuté dopredu siahajú po ňucháč.

Krk: silný, šija svalnatá, tupým uhlom prechádza do kohútika, bez voľnej kože a bez laloku prechádza do hrudníka.

Chrbtová línia: v jednotlivých telesných častiach rovná, plynule prechádza, kríže mierne klesajú, chvost je nesený v predĺžení chrbtovej línie alebo trochu spustený.

Kohútik: mocný a výrazný.

Chrbát: krátky a pevný, bez priehlbinky za kohútikom.

Bedrá: svalnaté, vyzerajú široké.

Kríže: mierne šikmé, v žiadnom prípade nesmú byť prestavané, trochu nižšie ako kohútik.

Hrudník: pri pohľade spredu oválny, pri pohľade z boku siahla hlbšie ako po lakte. Hrudný kôš dlhý, rebrá dobre klenuté, ale nie súdkovité alebo ploché.

Spodná línia a brucho: od posledných „falošných“ rebier primerane vtiahnuté. Pokiaľ možno aj spodná strana je plne osrstená krycou srstou a podsadou.

Chvost: nesený v pokoji rovno v predĺžení chrbtovej línie alebo spustený, v afekte mierne zdvihnutý, stále v pohybe. Aby sa predišlo zraneniam, skracuje sa šteňatám do troch dní po narodení maximálne o jednu tretinu. V krajinách, kde je kupírovanie zakázané, sa môže ponechať neskrátený.

Končatiny: pri pohľade spredu rovné a paralelné, pri pohľade z boku sú postavené dobre pod telom, kolmé na zem a dobre zauhlené.

Plecia: svalnaté, šikmo dozadu uložené lopatky.

Ramená: v pohybe sa pohybujú tesne pri hrudníku.

Lakte: tesne priliehajú k telu, nesmú byť vtočené ani vytočené.

Predlaktia: rovné, preporenie s kĺbom nemá byť rachitické.

Kĺby nadprstia: mocné.

Nadprstia: mierne zošíkmené dopredu.

Labky: lyžicovité. Mačacie a zajačie labky nie sú žiaduce.

Prsty musia byť dobre uzavreté. Vankúšiky sú hrubé, odolné, dobre pigmentované, s mocnými, prirodzene sa opotrebovujúcimi pazúrikmi.

Zadné končatiny: pri pohľade z boku dobré zauhlenie kolien a piat, pri pohľade zozadu rovné a paralelné, ani súdkovité, ani kravský postoj, silné kosti.

Stehná: široké a veľmi svalnaté, dobré zauhlenie panvy a stehna.

Kolená: silné, s dobrým zauhlením stehna a predkolenia.

Predkolenia: dlhé, svalnaté a šlachovité.

Päty: silné.

Podpätia: krátke, zvislé.

Labky: ako predné.

Srst: silná, tesne priliehavá, väčšinou mierne zvlhnená, niekedy aj kučeravá (ako astrachán) alebo plocho a tesne priliehavá, s hustou podsadou. Nie príliš dlhá alebo riedka či dokonca hodvábná, na šiji, ušiach a na krížoch je srst často zvlhnená, na papuli, tvárovej časti a temene je srst krátka, ale veľmi hustá. Po oboch stranách hrude je často hriva, aj brucho je dobre osrstené, na zadnej časti končatín a na chvoste je bohaté osrstenie – zástavy.

Uši sú pokryté kučerami alebo hustou, zvlhnenou srstou, ktorá presahuje aj cez vnútorný okraj. Priestory medzi prstami sú husto osrstené, ale srst nemá byť príliš dlhá.

Farba: chová sa vo dvoch farebných rázoch. Jednofarebná

hnedá, zriedkavejšie aj červená, často s bielymi alebo belavými znakmi na hrudi a prstoch.

Druhým rázom je hnedá, zriedkavejšie aj červený sivko, základom sú hnedé, príp. červené chlpy husto premiešané s bielymi, často s hnedou, príp. červenou hlavou a platňami a plášťom cez celý chrbát. Do tohto farebného rázu patria aj zrakosť s bielou základnou farbou a veľkými hnedými, príp. červenými platňami, a tigre, pri ktorých je základná biela navyše postriekaná alebo bodkovaná hnedými, príp. červenými chumáčmi srsti, i keď pochádzajú z jednofarebných rodičov. Pri oboch rázoch sa vyskytujú červené znaky (pálenie) nad očami, na papuli, končatinách a okolo konečníka.

Výška: psy 45–54 cm, sučky 45–51.

Hmotnosť: podľa veľkosti, približne 18–25 kg, sučky sú o niečo ľahšie ako psy.

Chyby: každá odchýlka od uvedených bodov sa má pokladať za chybu, ktorej hodnotenie je v presnom pomere k stupňu odchýlky.

Vylučujúce chyby: slabá povaha, strach zo strelby a zveri. Hrubé chyby zhryzu (predhryz, podhryz, krížový zhryz), Ektropium, entropium. Čierna farba srsti.

Poznámka: psy musia mať obidva normálne vyvinuté semenníky úplne zostúpené v miešku.

do bažantnice, kde sa konečný výrad pohybuje v stovkách kusov. Je radosť pozorovať psa, ktorý počas dňa s nadšením prinesie neraz vyše 60 bažantov,“ hovorí kynológ. To isté platí aj pri poľovačkách na kačice. Prepeličiar nevynechá jediný kus tŕstia a postrieľanú kačicu vždy starostlivo dohľadá a prinesie.

Srsť je samočistiaca

Keďže dlhosrsté plemená vyžadujú väčšiu starostlivosť o srst', veľa poľovníkov sa im vyhýba. Pri nemeckom prepeličiarovi sú takéto obavy neopodstatnené. „Určite by som ho z tohto dôvodu nezatracoval. Z vlastných skúseností môžem povedať, že jeho srst' má samočistiacu schopnosť. Ak sa vám pes zažblatí, nemusíte ho okamžite kúpať. Keď trochu obschne, blato z neho opadá a rôzne bodliaky zo srsti si dokáže povyberať sám,“ vysvetľuje chovateľ.

Vďaka svojej veľkosti je prepeličiar pomerne „skladný“, takže prepravovať ho v aute nie je také komplikované ako pri väčších plemenách. Na chov je nenáročný, môže byť na dvore, ale aj v byte. Dobre znáša i chladnejšie zimy. S výnimkou dysplázie bedrových kĺbov, ktorá sa pri tomto plemene môže objaviť, nie je náchylný na choroby. Podobne ako väčšina poľovných psov, aj on býva pomerne silno naviazaný na pána a jeho rodinu. Všeobecne možno povedať, že je veľmi prítulný a priateľský.

Elita je v Nemecku

V súčasnosti je u nás uchovnených iba niekoľko jedincov, a to napriek tomu, že nemalá skupina slovenských poľovníkov slúži pri love ako dobrý pomocník. „Poznám veľa vynikajúcich psov, no ich majitelia nemajú záujem obohatiť náš chov, čo je veľká škoda. Dostať psa do chovu pritom nie je až taký problém. Stačia dve výstavy, bonitácia a skúšky vlôh. Momentálne máme v chove štyroch psov a osem súk, čo je trochu málo,“ konštatuje poradca chovu.

Najviac prepeličiarov sa stále cho-

V každom teréne pracuje s chuťou.

vá v Nemecku a nemecký chov predstavuje skutočnú svetovú špičku. „Dôraz nekladie na výstavy, ale na zdravie jedinca a vrodené vlastnosti. Každý pes najprv absolvuje skúšky hlasitosti a neskôr sa špecializuje – buď na drobnú zver, prácu na pofarbenej stope, alebo na diviaky,“ približuje. Kvalita nemeckého chovu ovplyvňuje aj ten český. Väčšina chovateľov je sústredená na západe krajiny pri nemeckej hranici, pričom sú to často práve psy z Nemecka, ktoré zveľaďujú české chovy.

Text: Boris Groma, fotografie: Rubín Kostov

Vizitka

Meno: Oskar z Košickej
Dátum narodenia: 7. 1. 2007
Otec: Cyr od Zelené chaty
Matka: Gábi Hamilchov
Majiteľ: Milan Folťan
Výstavy a skúšky: CH SK, CH CZ, CH HU, Európsky víťaz 2008, Svetový víťaz 2009, Šampión práce SK, SVMP 1. cena., FSMP 1. c., LSMP 1. c., JSMP 1. c., MVSMP 1. c.

Milan Folťan získal so svojimi zverencami množstvo ocenení.

© archív M. F.

